

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z powództwa P.F.

przeciwko K. S.A. z siedzibą w M.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 3 grudnia 2025 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 kwietnia 2024 r., sygn. akt VIII Pa 165/23,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

II. zasądza od P.F. na rzecz K. S.A. z siedzibą w M. kwotę 1.350,00 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych, wraz z odsetkami, o których mowa w art. 98 § 1¹ k.p.c. - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

DS

UZASADNIENIE

Powód P.F., wniósł pozew przeciwko K. S.A. z siedzibą w M., o zapłatę kwoty 49.000 zł, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od 1 kwietnia 2022 r. do dnia zapłaty, oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Jak wynika z uzasadnienia, powód zawarł ze spółką F. sp. z o.o. sp.k. umowę o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku Dyrektor do spraw produkcji, za wynagrodzeniem 12.000 zł. W dniu 31

stycznia 2020 r. oraz 26 marca 2020 r. zawarto aneksy do umowy o pracę, mocą których zmieniono stanowisko powoda na „Ekspert do spraw technologiczno-handlowych”. Umowa w § 4 przewidywała zobowiązanie pracodawcy, że stosunek pracy z powodem nie zostanie rozwiązany do czasu osiągnięcia przez niego wieku emerytalnego. Przy czym w razie naruszenia zobowiązania pracodawca zobowiązał się do zapłaty kary umownej w wysokości wynagrodzenia powoda za czas do osiągnięcia wieku emerytalnego. W dniu 27 listopada 2021 r. pozwana spółka (następca prawny F. sp. z o.o. sp.k.) rozwiązała umowę o pracę z powodem, wskazując na likwidację stanowiska pracy. Powód urodził się [...] 1956 r. W czasie zawierania umowy o pracę obowiązujący wiek emerytalny wynosił dla mężczyzn 67 lat. Trwały pracę nad zmianą ustawy i ustaleniem wieku emerytalnego dla mężczyzn 65 lat - zmiana ustawy w tym zakresie weszła w życie 1 października 2017 r. Umowa o pracę z zastrzeżonym zobowiązaniem, o którym mowa powyżej, była elementem uzgodnień stron, związanym ze zbyciem udziałów przez powoda w spółce M. sp. z o.o., która była komplementariuszem spółki F. sp. z o.o. sp.k., a następnie zbyciem ogółu praw i obowiązków powoda wynikających z bycia współnikiem - komandytariuszem spółki F. sp. z o. o. sp.k. Powód domagał się części kary umownej, z uwagi na termin wypowiedzenia z 27 listopada 2021 r. (okres wypowiedzenia upływał 28 lutego 2022 r.) i okres do uzyskania przez powoda wieku emerytalnego 67 lat, co nastąpiło [...] 2023 r., a więc 21 miesięcy x 12.000 zł = 252.000 zł. Zgodnym zamiarem stron było, aby umowa gwarantowała powodowi zatrudnienie, co najmniej do osiągnięcia wieku emerytalnego, a więc do [...] 2023 r.

Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim IV Wydział Pracy, wyrokiem z 2 października 2023 r. (sygn. akt IV P 47/22), wydanym w sprawie z powództwa P.F., przeciwko K. S.A. z siedzibą w M., o zapłatę:

1. zasadził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 49.000 zł, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od 1 kwietnia 2022 r. do dnia zapłaty;
2. nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim, kwotę 2.450 zł, tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

3. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.700 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
4. wyrokowi w punkcie pierwszym nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 12.000 zł.

Na skutek apelacji pozwanej spółki, Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 12 kwietnia 2024 r. (sygn. akt VIII Pa 165/23):

- I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:
 1. powództwo oddalił;
 2. kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa - Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim;
 3. zasądził od powoda, na rzecz pozwanej kwotę 2.700 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia jego ogłoszenia do dnia zapłaty;
- II. zasądził od powoda, na rzecz pozwanej kwotę 12.000 zł, tytułem zwrotu spełnionego świadczenia;
- III. zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.350 zł, tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu, do Sądu Najwyższego wywiódł powód, zaskarżając judykat w całości, zarzucając rozstrzygnięciu:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 65 § 1 i 2 k.c., polegające na jego błędnym zastosowaniu, a w konsekwencji przyjęciu, że pracodawca zwolniony będzie z obowiązku zapłaty kary umownej, w przypadku rozwiązania umowy o pracę przed osiągnięciem przez pracownika wieku emerytalnego w sytuacji, gdy do wypowiedzenia umowy o pracę dojdzie z przyczyn określonych w art. 36¹ § 1 k.p.;
2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 65 § 1 i 2 k.c., polegające na jego błędnym zastosowaniu, a w konsekwencji przyjęciu, że zmiana przepisów

prawa, określających wiek emerytalny, poprzez jego obniżenie do 65 roku życia, po zawarciu przez strony umowy o pracę, w której zastrzeżono karę umowną na wypadek wypowiedzenia umowy przez pracodawcę, w okresie od dnia zawarcia umowy o pracę do osiągnięcia wieku emerytalnego, który w dniu zawarcia umowy wynosił 67 lat powoduje, że pracodawca zwolniony jest z obowiązku zapłaty kary umownej, w przypadku wypowiedzenia umowy po osiągnięciu przez pracownika 65 roku życia.

W związku z powyższym, skarżący wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania wywołanego skargą kasacyjną, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Skarżący wniósł także o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., dlatego że w jego ocenie, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, polegające na potrzebie wyjaśnienia, czy w procesie dokonywania wykładni umowy, w przypadku, gdy czas trwania określonego zobowiązania umownego wyznaczony jest przez odwołanie się do zdarzenia, którego data wynika z norm prawa powszechnie obowiązującego, to zmiana przepisów prawa określających datę wystąpienia owego zdarzenia względem stanu obowiązującego w dniu zawarcia umowy, powoduje zmianę okresu trwania tego zobowiązania, czy też okres trwania zobowiązania winien być określony z uwzględnieniem stanu prawnego obowiązującego w dniu zawarcia umowy?

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę kasacyjną pozwana wniosła o:

1. wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na brak okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.;
2. w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jej oddalenie;
3. w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie;
4. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego z tytułu postępowania wywołanego

wniesieniem skargi kasacyjnej, z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia wydania wyroku w niniejszej sprawie do dnia zapłaty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna strony powodowej nie kwalifikuje się do przyjęcia.

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Strona skarżąca w wywiedzionej przez siebie skardze kasacyjnej wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.)

sprowadzające się do tego, iż „Sąd Najwyższy powinien wyjaśnić, jak należy interpretować zapisy umowne w których strony określiły, że zobowiązanie ma trwać przez okres czasu, którego koniec wyznacza zdarzenie prawne określone w przepisach prawa w sytuacji, gdy po zawarciu umowy ustawodawca zmienia przepisy prawa, które wyznaczały koniec trwania zobowiązania”. Tak sformułowany wniosek nie spełnia jednak wymogów zawartych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego i nie może świadczyć o występowaniu wskazywanej w nim przesłanki „przedsądu”. W przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku winno zostać bowiem sformułowane zagadnienie prawne oraz powinny zostać przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 19 marca 2012 r., II PK 296/11, LEX nr 1214580; 11 czerwca 2013 r., II UK 71/13, LEX nr 1331300; 16 maja 2018 r., III UK 151/17, LEX nr 2553867; 12 maja 2021 r., I USK 163/21, LEX nr 3252537). Oznacza to w praktyce, że zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571, z 5 lipca 2023 r., I CSK 6182/22, LEX nr 3578533), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. A. Góra-Błaszczkowska, Środki zaskarżenia w postępowaniu cywilnym. Komentarz do art. 367-424¹² k.p.c., Warszawa 2014, komentarz do art. 398⁹ wraz z przytoczonym orzecnictwem; postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179, z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, LEX nr

3582702), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub funkcje precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub gdy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468, z 7 lutego 2019 r., I UK 29/18, LEX nr 2617355 i z 27 kwietnia 2021 r., II PSK 68/21, LEX nr 3252281). Tak sformułowanym wymogom strona skarżąca jednak nie podołała. Słusznie zwraca uwagę strona pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną, że skarżąca w uzasadnieniu swojego wniosku nie przedstawiła żadnego wywodu prawnego, który uzasadniałby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w szczególności nie wskazała żadnych przepisów prawa, których miałyby dotyczyć podnoszone przez nią zagadnienie prawne.

Z tych względów Sąd Najwyższy postanowił, zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 5 i § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1964 ze zm.).

DS.

[SOP]